NN 52/2018 (6.6.2018.), Zakon o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika

HRVATSKI SABOR

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O ISTRAŽIVANJU I EKSPLOATACIJI UGLJIKOVODIKA

Proglašavam Zakon o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 25. svibnja 2018.

Klasa: 011-01/18-01/60
Urbroj: 71-06-01/1-18-2
Zagreb, 30. svibnja 2018.

Predsjednica
Republike Hrvatske
Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

ZAKON

O ISTRAŽIVANJU I EKSPLOATACIJI UGLJIKOVODIKA

DIO PRVI
UVODNE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

(1) Ovim Zakonom uređuje se istraživanje i eksploatacija ugljikovodika, istraživanje i eksploatacija geotermalnih voda iz kojih se može koristiti akumulirana toplina u energetske svrhe, skladištenje prirodnog plina i trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida, pri čemu se ugljikovodici, geotermalne vode ili geološke strukture za skladištenje i trajno zbrinjavanje nalaze u zemlji ili u podzemlju unutarnjih morskih voda ili teritorijalnog mora Republike Hrvatske odnosno u podzemlju epikontinentalnog pojasa Jadranskog mora do linije razgraničenja sa susjednim zemljama na kojima Republika Hrvatska, u skladu s međunarodnim pravom, ostvaruje jurisdikciju i suverena prava.

(2) Sastavni dio ovoga Zakona su Prilog I. Predložak ugovora o istraživanju i podjeli eksploatacije ugljikovodika i Prilog II. Troškovi istraživanja i eksploatacije ugljikovodika koji su podložni povratu troškova u slučaju podjele količina pridobivenih ugljikovodika.

Primjena pravne stečevine Europske unije

Članak 2.

Ovaj Zakon sadržava odredbe koje su u skladu sa sljedećim aktima Europske unije:

– Direktivom 94/22/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 1994. o uvjetima za davanje i korištenje odobrenja za traženje, istraživanje i proizvodnju ugljikovodika (SL L 164, 30. 6. 1994.)

– Direktivom 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 12. lipnja 2013. o sigurnosti odobalnih naftnih i plinskih djelatnosti i o izmjeni Direktive 2004/35/EZ (SL L 178, 28. 6. 2013.)

– Direktivom 2009/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o geološkom skladištenju ugljikova dioksida i o izmjenama Direktive Vijeća 85/337/EEZ, Direktiva Europskoga parlamenta i Vijeća 2006/60/EZ, 2001/80/EZ, 2004/35/EZ, 2006/12/EZ, 2008/1/EZ i Uredbe (EZ-e) br. 1013/2006 (SL L 140, 5. 6. 2009.).

Primjena propisa

Članak 3.

(1) Na pitanja zaštite okoliša i prirode koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se odredbe propisa kojima se uređuje zaštita okoliša i prirode.

(2) Na pitanja prostornog uređenja koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se odredbe propisa kojima se uređuje prostorno uređenje.

(3) Na pitanja zaštite geotermalnih voda kada se one koriste u energetske svrhe koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se odredbe propisa kojima se uređuju vode.

(4) Na pitanja morskih i podmorskih prostora Republike Hrvatske i pravnih odnosa u njima, kao i na pitanja sigurnosti plovidbe i zaštite mora od onečišćenja s pomorskih objekata koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se odredbe propisa kojima se uređuje pomorstvo odnosno pomorsko dobro.

Interes Republike Hrvatske

Članak 4.

(1) Ugljikovodici, geotermalne vode, geološke strukture pogodne za skladištenje prirodnog plina i trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida dobra su od interesa za Republiku Hrvatsku, imaju njezinu osobitu zaštitu i iskorištavaju se pod uvjetima i na način koji su propisani ovim Zakonom.

(2) Naftno rudarstvo i izgradnja naftno-rudarskih objekata i postrojenja za obavljanje naftno-rudarskih radova djelatnost je od interesa za Republiku Hrvatsku.

(3) Ugljikovodici, geotermalne vode, geološke strukture pogodne za skladištenje prirodnog plina i trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida u vlasništvu su Republike Hrvatske.

Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske i Okvirni planovi i programi

Članak 5.

(1) Osnovni akt planiranja kojim se utvrđuje gospodarenje ugljikovodicima i geotermalnim vodama, skladištenje prirodnog plina i trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida i planiranje naftno-rudarske gospodarske djelatnosti na državnoj razini je Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske koju donosi Hrvatski sabor u skladu s propisima kojima se uređuje energija.

(2) Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske sadržava osnove za usmjeravanje i usklađivanje gospodarskih, tehničkih, znanstvenih, obrazovnih, organizacijskih i drugih mjera te mjera provođenja međunarodnih obveza radi gospodarenja ugljikovodicima i geotermalnim vodama, skladištenjem prirodnog plina i trajnim zbrinjavanjem ugljikova dioksida.

(3) Gospodarenje ugljikovodicima provodi se sukladno Okvirnom planu i programu istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na kopnu i Okvirnom planu i programu istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu.

(4) Okvirne planove i programe iz stavka 3. ovoga članka donosi ministar nadležan za energetiku na temelju Strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske i propisa kojima se uređuje postupak strateške procjene utjecaja na okoliš.

(5) Jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave dužne su u svojim razvojnim aktima planiranja usvojiti ciljeve Strategije energetskog razvoja Republike Hrvatske, Okvirnog plana i programa istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na kopnu i Okvirnog plana i programa istraživanja i eksploatacije ugljikovodika na Jadranu te osigurati njihovu provedbu.

Definicije pojmova

Članak 6.

Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1) *Agencija* znači pravnu osobu s javnim ovlastima nadležnu za praćenje djelatnosti istraživanja i eksploatacije ugljikovodika i geotermalnih voda, skladištenja prirodnog plina i trajnog zbrinjavanja ugljikova dioksida, a koja obavlja poslove u okviru djelokruga i nadležnosti određenih ovim Zakonom i drugim propisima vezanim uz primjenu ovoga Zakona ili bilo kojim zakonom kojim se izmjenjuje, dopunjuje ili zamjenjuje ovaj Zakon, ili drugo tijelo ili osoba koja je njezin pravni sljednik ili je preuzela njezine poslove iz nadležnosti ovoga Zakona.

2) *Bitna promjena* znači, kada se radi o trajnom zbrinjavanju ugljikova dioksida, svaku promjenu koja nije predviđena dozvolom za trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida, a koja može imati značajne učinke na prirodu, okoliš i zdravlje ljudi.

3) *Budžet* znači procjenu troškova za koje se očekuje da će nastati u provedbi odobrenog radnog programa i koji su sastavni dio svakog radnog programa.

4) *Bušotina* znači naftno-rudarski objekt izrađen bušenjem u podzemnim stijenama od početne točke na površini zemlje ili na dnu vodenih površina do konačne dubine, a za potrebe istraživanja ili eksploatacije sirove nafte ili prirodnog plina ili geotermalnih voda ili za utiskivanje bilo kojeg fluida u ležište ugljikovodika, osim seizmičkih bušotina ili strukturnih bušotina ili bušotina za stratigrafska ispitivanja.

5) *Dozvola za istraživanje* znači dozvolu za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika ili dozvolu za istraživanje geotermalnih voda ili dozvolu za istraživanje u svrhu skladištenja prirodnog plina ili dozvolu za istraživanje u svrhu trajnog zbrinjavanja ugljikova dioksida.

6) *Dozvola za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika* znači odluku ili odluke Vlade kojima se investitoru daje pravo na izravno sklapanje ugovora o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika pod uvjetima izričito propisanim ovim Zakonom, pravo na istraživanje ugljikovodika i pravo na izravnu dodjelu dozvole za pridobivanje ugljikovodika pod pretpostavkom ispunjenja svih preduvjeta propisanih ovim Zakonom.

7) *Dozvola za istraživanje geotermalnih voda* znači odluku ili odluke Ministarstva kojima se investitoru daje pravo na istraživanje geotermalnih voda u energetske svrhe i pravo na izravnu dodjelu dozvole za pridobivanje geotermalnih voda i sklapanje ugovora o eksploataciji geotermalnih voda pod pretpostavkom ispunjenja svih preduvjeta vezanih za početak eksploatacije geotermalnih voda propisanih ovim Zakonom.

8) *Dozvola za istraživanje u svrhu skladištenja prirodnog plina* znači odluku ili odluke Ministarstva kojima se investitoru daje pravo na istraživanje postojanja preduvjeta za skladištenje prirodnog plina u geološkim strukturama i pravo na izravnu dodjelu dozvole za skladištenje prirodnog plina i sklapanje ugovora o skladištenju prirodnog plina pod pretpostavkom ispunjenja preduvjeta propisanih ovim Zakonom.

9) *Dozvola za istraživanje u svrhu trajnog zbrinjavanja ugljikova dioksida* znači odluku ili odluke Ministarstva kojima se investitoru daje pravo na istraživanje postojanja preduvjeta za trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida u geološkim strukturama i pravo na izravnu dodjelu dozvole za trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida pod pretpostavkom ispunjenja preduvjeta propisanih ovim Zakonom.

10) *Dozvola za eksploataciju* znači dozvolu za pridobivanje ugljikovodika ili dozvolu za pridobivanje geotermalnih voda ili dozvolu za skladištenje prirodnog plina ili dozvolu za trajno zbrinjavanja ugljikova dioksida.

11) *Dozvola za pridobivanje ugljikovodika* znači odluku ili odluke Vlade, a u slučaju postojećeg prava odluka ili odluke Ministarstva, kojima se dozvoljava eksploatacija ugljikovodika.

12) *Dozvola za pridobivanje geotermalnih voda* znači odluku ili odluke Ministarstva kojima se dozvoljava eksploatacija geotermalnih voda.

13) *Dozvola za skladištenje prirodnog plina* znači odluku ili odluke Ministarstva kojima se dozvoljava skladištenje prirodnog plina.

14) *Dozvola za trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida* znači odluku ili odluke Ministarstva kojima se dozvoljava trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida u geološkim strukturama.

15) *Eksploatacija* znači pridobivanje ugljikovodika i geotermalnih voda iz ležišta, oplemenjivanje ugljikovodika, transport ugljikovodika i geotermalnih voda do točke isporuke, uključujući cjevovode kada su u tehnološkoj svezi s utvrđenim eksploatacijskim poljima, skladištenje prirodnog plina, trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida u geološkim strukturama i sanaciju. Eksploatacija uključuje, bez ograničenja:

– sve radove i aktivnosti u vezi s izradom bušotina, osim istražnih i ocjenskih bušotina, produbljivanjem, čepljenjem, izradom bočnih kanala tih bušotina, uključujući projektiranje, izradu i ugradnju opreme, cjevovoda ili vodova, postrojenja, eksploatacijskih jedinica i svih drugih sustava koji se odnose na te bušotine i mogu biti potrebni u skladu s provjerenim projektom razrade i eksploatacije i

– sve radove i aktivnosti koji se odnose na usluge servisiranja i održavanja cjevovoda, vodova, instalacija, eksploatacijskih jedinica i sve aktivnosti vezane uz eksploataciju i upravljanje bušotinama koje se izvode kako bi se omogućilo pridobivanje ugljikovodika ili geotermalnih voda iz ležišta te skladištenje prirodnog plina i trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida u geološkim strukturama.

16) *Eksploatacijsko polje* znači spojnicama koordinata vršnih točaka omeđen dio prostora na kopnu ili moru i dubinski ograničen sukladno utvrđenim granicama ležišta ugljikovodika, geotermalnih voda ili geoloških struktura pogodnih za skladištenje prirodnog plina ili trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida.

17) *Elaborat o rezervama* znači elaborat kojim se kategoriziraju i klasificiraju rezerve ugljikovodika ili geotermalne vode i potvrđuje komercijalnost ležišta odnosno utvrđuje građa, oblik i volumen geoloških struktura pogodnih za skladištenje prirodnog plina ili trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida.

18) *FOB* znači franko brod (engl. *Free on Board)* u točki isporuke te ima značenje kao u ICC međunarodnim pravilima za tumačenje međunarodnih trgovinskih termina (Incoterms 2010) i odnosi se na realiziranu prodajnu cijenu za udio u eksploataciji investitora na mjestu prodaje, umanjenu za transport, osiguranje i manipulativne troškove nakon točke isporuke.

19) *Geofizička snimanja* znači sva invazivna i/ili neinvazivna snimanja fizikalnih svojstava podzemlja, a koja se obavljaju iz zraka, na površini terena, na vodenim površinama i/ili na dnu vodenih površina, kao i iz kanala bušotine.

20) *Geološka struktura* znači geološku jedinicu koju je moguće utvrditi i kartirati, a koja je svojim litološkim, strukturnim i fizikalnim karakteristikama podobna za nakupljanje ugljikovodika i geotermalnih voda, skladištenje prirodnog plina i trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida.

21) *Geotermalne vode* znače geotermalne vode iz kojih se može koristiti akumulirana toplina u energetske svrhe, osim geotermalnih voda koje se koriste u ljekovite, balneološke ili rekreativne svrhe i druge namjene, a na koje se primjenjuju propisi o vodama, kao i podzemne vode koje se koristi putem dizalice topline za grijanje ili hlađenje vode u nisko temperaturnom sustavu distribucije topline, a na koje se primjenjuju propisi o gradnji.

22) *Gradnja* znači projektiranje, građenje, rekonstrukciju, investicijsko održavanje i uklanjanje naftno-rudarskih objekata i postrojenja te stručni nadzor pri izvođenju navedenih radnji.

23) *Građenje naftno-rudarskih objekata i postrojenja* znači izvedbu građevinskih i drugih radova (pripremni, zemljani, konstruktorski, instalaterski, završni te ugradnja građevnih proizvoda, opreme ili postrojenja) kojima se gradi novi naftno-rudarski objekt i postrojenje.

24) *Hidrodinamička cjelina* znači, kada se radi o trajnom zbrinjavanju ugljikova dioksida, hidrodinamički povezan porni prostor u kojem je tlačna komunikacija tehnički mjerljiva i koji je omeđen barijerama toka, kao što su rasjedi, podzemna ležišta soli, litološke granice, ili isklinjavanje ili izbijanje formacije na površinu.

25) *Inspekcije* znače naftno-rudarsku inspekciju, inspekciju zaštite okoliša, inspekciju zaštite prirode, kao i druga nadležna tijela državne uprave koja se bave inspekcijskim nadzorom glede provođenja odredbi ovoga Zakona.

26) *Investicijsko održavanje naftno-rudarskih objekata i postrojenja* znači izvedbu radova na postojećem naftno-rudarskom objektu i postrojenju radi očuvanja temeljnih zahtjeva naftno-rudarskog objekta i postrojenja tijekom njegova trajanja, kojima se ne mijenja usklađenost naftno-rudarskog objekta i postrojenja s lokacijskim uvjetima u skladu s kojima je izgrađen odnosno ne mijenja se namjena naftno-rudarskog objekta i postrojenja, kao ni tehnološki proces opisan u provjerenoj naftno-rudarskoj dokumentaciji.

27) *Investitor* znači jednog ili više naftno-rudarskih gospodarskih subjekata koji su, sukladno ovome Zakonu, dobili dozvolu za istraživanje ili, ovisno o kontekstu, dozvolu za eksploataciju.

28) *Istjecanje* znači, kada se radi o trajnom zbrinjavanju ugljikova dioksida, svako oslobađanje ugljikova dioksida iz podzemnog skladišta.

29) *Istraživanje* znači sve istražne radove i aktivnosti, a kojima je svrha utvrditi postojanje, položaj i oblik ležišta, količinu i kakvoću rezervi te uvjete eksploatacije ugljikovodika ili geotermalnih voda odnosno radove i ispitivanja kojima je svrha utvrditi mogućnost skladištenja prirodnog plina i trajnog zbrinjavanja ugljikova dioksida u geološkim strukturama te uvjete eksploatacije, uključujući, ali ne isključivo:

– geofizička i druga geološka snimanja, interpretaciju tako prikupljenih podataka i njihovu studijsku obradu

– bušenje, produbljivanje, skretanje, opremanje, ispitivanje, privremeno napuštanje ili likvidaciju istražnih bušotina

– sanaciju

– kupnju ili nabavu one robe, usluga, materijala i opreme koji su potrebni za gore spomenute radove.

30) *Istražna bušotina* znači bušotinu kojoj je svrha utvrditi postojanje, položaj i oblik ležišta ugljikovodika ili geotermalnih voda i njihovu količinu i kakvoću odnosno utvrditi postojanje geoloških struktura prikladnih za skladištenje prirodnog plina ili trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida.

31) *Istražna faza* znači razdoblje unutar istražnog razdoblja tijekom kojeg se investitor obvezao provesti minimalne radne obveze sukladno sklopljenom ugovoru o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika, a postoje dvije istražne faze; prva istražna faza koja traje prve tri godine istraživanja i druga istražna faza koja traje iduće dvije godine istraživanja nakon završetka prve istražne faze.

32) *Istražni prostor* znači spojnicama koordinata vršnih točaka omeđen dio prostora na kopnu ili moru koji je nakon provedenog nadmetanja dozvolom određen za istraživanje ugljikovodika, geotermalnih voda te postojanja potencijalnih geoloških struktura prikladnih za skladištenje prirodnog plina ili trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida.

33) *Istražni troškovi* znače sve priznate troškove koje će investitor snositi u okviru istraživanja sukladno izdanoj dozvoli za istraživanje i eksploataciju ugljikovodika i sklopljenom ugovoru o istraživanju i podjeli eksploatacije ugljikovodika.

34) *Istražno razdoblje* znači razdoblje određeno ovim Zakonom tijekom kojeg investitor može obavljati istraživanje.

35) *Javno poduzeće* znači javno poduzeće koje je kao takvo određeno zakonom kojim se uređuje javna nabava.

36) *Komercijalno otkriće* znači svako otkriće ili niz otkrića pridobivih rezervi ugljikovodika ili geotermalnih voda utvrđenih elaboratom o rezervama, koja na temelju ovoga Zakona opravdavaju eksploataciju otkrivenih rezervi ugljikovodika ili geotermalnih voda, ili svako otkriće ili niz otkrića geoloških struktura podobnih za skladištenje prirodnog plina ili trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida utvrđenih elaboratom o geološkim strukturama pogodnim za skladištenje prirodnog plina ili trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida.

37) *Korektivne mjere* znače, kada se radi o trajnom zbrinjavanju ugljikova dioksida, mjere koje se poduzimaju za ispravljanje većih nepravilnosti ili za zatvaranje mjesta na kojem dolazi do istjecanja kako bi se spriječilo ili zaustavilo istjecanje ugljikova dioksida iz kompleksa podzemnog skladišta.

38) *Ležište* znači bilo koje sedimentne, magmatske ili metamorfne propusne stijene koje sadržavaju prirodnu akumulaciju ugljikovodika ili geotermalnih voda, a ograničene su izolatorskim stijenama i predstavljaju jedinstvenu hidrodinamičku cjelinu.

39) *Lokalni cjevovod* znači cjevovod koji spaja mjernu točku i točku ulaska ugljikovodika u magistralni cjevovod.

40) *Magistralni cjevovod* znači glavni državni cjevovod kojem će investitor imati pristup sukladno ovome Zakonu i ugovoru o istraživanju i eksploataciji ugljikovodika.

41) *Međunarodna dobra praksa pri naftno-rudarskim radovima* znači prakse i procedure, priznate i kontinuirano ažurirane od društva naftnih inženjera (engl. *Society of Petroleum Engineers* (SPE)), kojima se razboriti operatori koriste na međunarodnoj razini u uvjetima i okolnostima sličnima onima koji se odnose na naftno-rudarske radove u istražnom prostoru ili eksploatacijskom polju, a sve sukladno praksi Europske unije, s namjerom da:

– sačuvaju ugljikovodike povećanjem pridobivosti ugljikovodika na tehnički i ekonomski održiv način, uz kontrolu pada rezervi i uz minimalne gubitke na površini

– unaprjeđuju sigurnost pri obavljanju radova i zaštitu od nezgoda i

– štite okoliš i prirodu uz što manji utjecaj naftno-rudarskih radova na okoliš i prirodu.

42) *Migracija* znači, kada se radi o trajnom zbrinjavanju ugljikova dioksida, kretanje ugljikova dioksida unutar skladišnog kompleksa.

43) *Ministarstvo* znači ministarstvo nadležno za energetiku.

44) *Minimalna financijska obveza* znači najmanji novčani trošak na koji se investitor obvezao u odnosu na minimalne radne obveze.

45) *Minimalne radne obveze* znače minimum obveza za istraživanje ugljikovodika koje se investitor obvezao izvršiti za vrijeme trajanja pojedine istražne faze.

46) *Mjerna točka* znači mjesto ili mjesta koja su određena provjerenim projektom razrade i eksploatacije, a na kojima će biti smještena odgovarajuća oprema za potrebe obavljanja volumetrijskih mjerenja i drugih utvrđivanja, temperature i ostalih prilagodbi, utvrđivanja vode i sedimenta te ostala prikladna mjerenja, a sve u svrhu utvrđivanja pridobivenih količina ugljikovodika.

47) *Nacionalna naftna kompanija* znači trgovačko društvo koje je u većinskom vlasništvu Republike Hrvatske, a koje je registrirano za djelatnost istraživanja i eksploatacije ugljikovodika.

48) *Naftno-rudarski gospodarski subjekt* znači jednu ili više fizičkih ili pravnih osoba sa sjedištem ili podružnicom u Republici Hrvatskoj registriranu kod nadležnog tijela za djelatnost istraživanja i eksploatacije ugljikovodika ili geotermalnih voda ili skladištenja prirodnog plina ili trajnog zbrinjavanja ugljikova dioksida, ovisno o primjeni, kao i pravnu osobu sa sjedištem u drugim državama registriranu za djelatnost istraživanja i eksploatacije ugljikovodika ili geotermalnih voda ili skladištenja prirodnog plina ili trajnog zbrinjavanja ugljikova dioksida kod nadležnog tijela države u kojoj je sjedište pravne osobe.

49) *Naftno-rudarski objekti i postrojenja* znače sve objekte, postrojenja, opremu, alate, uređaje i instalacije koji se koriste prilikom izvođenja istraživanja i eksploatacije ugljikovodika, geotermalnih voda, kao i skladištenja prirodnog plina i trajnog zbrinjavanja ugljikova dioksida.

50) *Naftno-rudarski projekti* znače projekte koji se izrađuju za potrebe izvođenja naftno-rudarskih radova u skladu s ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovog Zakona.